

ASCULTÂND CUM RÂDE DUMNEZEU

DIN LIRICA MISTICĂ SUFICĂ
A ISLAMULUI

Antologare, traducere, studiu introductiv,
prezentări biografice și note
DUMITRU CHICAN

Cuvânt înainte
E.S. Dl. BAHADOR AMINIAN JAZI

EDIȚIA A II-A REVIZUITĂ

CUPRINS

Cuvânt înainte	11
Despre misticism și sufism în Islam.....	15
Despre sufism	15
O etimologie	16
Sufismul stricto sensu.....	17
Spiritualitatea poeziei sufite.....	19
Misticismul (<i>'arfan</i>) și poezia mistică.....	21
Tentația sufismului „modern”. Sufismul și Occidentul	27
Notă asupra ediției.....	31
Rabi'a Al-Basri	33
Dragoste	35
Marea mea dorință ești Tu	36
Realitate	37
Fabulă într-un vis.....	38
Iubitul și mirele meu	40
Dumnezeul meu și al meu stăpân	41
A muri înainte de a muri	42
Al-Hallaj	43
A-L pipăi pe Dumnezeu	45
Ucideți-mă, credincioși prieteni!.....	46
Sunt singurul pe care-l îndrăgesc	47
Privește-mă, prietene și taină	48
Scurte poeme	49
Poem	50
Omar Khayyam.....	51
Trezește-te, căci zorii nasc în cupa nopții.....	53
Gura ta, astă-seară.....	54
Această pâclă peste roze... ..	55
De ce atâta tandrețe?.....	56
Vino și umple cupa în focul primăverii	57
Anul nou învie amintiri bătrâne	58
Gândul mi l-am trimis spre nevăzut	59
Și când cocoșul va cânta... ..	60
'Umar Ibn Al-Farid.....	61
Prin ea m-am despărțit... ..	63
Nesfârșita strălucire a zilei	64
Din lumina acesta.....	65

Nimeni nu a mai vorbit.....	66
Să fugi de vorbele cu ceartă.....	68
'Attar din Nishapur	69
Căutându-te pe tine în chip.....	71
Dragostea pentru cel preaiubit	72
Zadarnica pasăre.....	73
Misticism	74
Ibn 'Arabi	75
Minunăție.....	77
Când noaptea se pogoară în falduri... ..	78
În amintirea celor pe veșnicie topiți în simțire și suflet	79
În oglinda numită om.....	80
Când ochii soarelui îmi stăpânesc vederea	81
Saadi	82
~ Golestan ~ („Grădina cu trandafiri” – fragmente)	84
~ Poeme ~	86
Umanitate.....	86
Măreția acestui suflet al tău.....	87
Numele cel de fală	88
Ar-Rumi	89
~ Diwan ar-Rumi ~ (fragmente)	90
Poem	92
Lumea și trupul	93
Despre iubire	94
Despre inimi	95
Yunus Emre	96
Cine voi fi atunci?	97
O lume ireală	98
O lume care ne strică lumea de dinlăuntru.....	99
Celui care mă trezește din letargie	100
Paharnicul m-a îmbătat.....	101
Singur mi-am clădit adăpostul.....	102
Tu n-ai să poți ajunge niciodată derviș.....	103
Se cuvine a bea	104
Un hoț altcumva decât furii.....	105
Mahmud Shabestari	106
Mergi degrabă	107
O lumină.....	108
Lalla Ded.....	109
Am văzut și am înțeles.....	110

Ce este aceea adorație și închinăciune?	111
Poate că Domnul îmi va auzi rugăciunea.....	112
Un șuvoi se revarsă.....	113
Fără de ostoire venim... ..	114
A cugeta.....	115
Nu-l poți convinge pe neghiob	116
Cum să-l numești pe cel fără de nume?.....	117
Sultan Walad.....	118
Sufletul netrăitor prin Domnul este un suflet mort	120
Chiar dacă ai pierde tot ce ai	122
Lumea niciodată nu este depărtată de El	123
Sufletul care nu viețuiește în Dumnezeu este mort	124
Hafiz.....	126
O mie de răspunsuri de briliant la întrebarea „Cine ești Tu?” ..	128
Taina cea mare	129
Unicul și cel fără pereche	130
Tăcere.....	131
Ce duci în spate?	132
Astrolabul de aur	133
Cunosc poteca pe care să mergi	135
Dansul fără sfârșit	137
Am învățat prea multe	138
Djami.....	140
~ Poeme și alte texte ~	141
Kabir	143
Gândeam... ..	145
Mă cauți?	146
Există o Lună... ..	147
Mirza Ghalib	150
Ars de iubire	151
Vocile tainei	152
Răsufletul lui Iisus	153
Rahman Baba	154
Stăpânul și Domnul meu	155
Să fii pe lume mulțumit.....	157
Bibi Hayati.....	158
A fost o urmă a acestei lumi omenești	159
Muhammad Iqbal	160
Mai toarnă din vinul acela... ..	162
Strălucitoare, cosițele.....	163

O, val al meu.....	164
Hazrat Inayat Khan.....	165
Ridic aceste cuvinte	167
Rugă pentru pace	168
Libertatea este în mine	169
Tiel Aisha Ansari.....	170
~ Din volumul „Idei din abundență” ~	171
Vechea fotografie.....	171
Sturzul	172
Crabul	173
Ajutor, ascultând.....	174
Descoperindu-l pe Cel Preaiubit.....	175
Juvaer.....	176
~ Din volumul „Ciocnind la ușă pe dinlăuntru”~	177
Poem	177
Ramuri înfrunzite	178
Ars longa, vita brevis.....	179
~ Din volumul „Iluminații interioare”~	180
Un lucru, toate lucrurile.....	180
Aida Touré.....	181
~ După ciclul de picturi „Noaptea splendorilor” ~	182
Iluminare în pragul casei	184
Ea, lumina neagră	185

Dragoste

O, Domn al meu, de-ngenunchi la tine
De frica iadului în care ard
Atunci arde-mă, Preabune,
In flacăra ce sunt – un iad.

Și de mă rog să-mi dărui Paradisul,
Alungă-mă, Stăpâne, din cercul-Paradis,
Căci eu îți cer, o, Doamne, numai una:
Să mă prefaci în ce am fost –
Un vis.

Marea mea dorință ești Tu

A-mi adăposti dorințele Tale în spirit este comoara mea cea mai
fără de preț

Numele Tău, dezmiardându-mi limba, este cuvântul cel mai
dulce

Dintre cuvintele omului.

Ceasurile cele mai arzătoare ale viețuirii ce mi s-au dat

Sunt cele pe care le petrec împreună cu Tine

O, Doamne, cum îmi voi umple trecerea prin lumea aceasta

Fără a-mi aminti de numele Tău?

Cum am să pot purta pe umeri povara lumii celei de dincolo

Fără a-ți întrezări Ție chipul?

Străină și venetică sunt în ținuturile acestea

Și singură în ceata închinătorilor Tăi

Pentru aceasta plâng, acesta este miezul rugii pe care o înalț
către Tine.

Realitate

Când dragoste este, nimic nu mai este între o inimă și inima cea iubită,

Vorbele însele se nasc mai prejos de alean

Acesta este portretul adevăratei trăiri

Care ne face robi clipă de clipă, zi după zi și an după an.

Cel ce gustă această robie cunoaște

Și doar cel ce nu pricepe se lasă înfrânt,

Cum poți zugrăvi forma adevărului zăvorât în „ceva”

Cum poți să zugrăvești, cu adevărat,

ceea ce se numește „pământ”

Acest sfârșit nesfârșit în care te naști și viețuiești ghemuit

Gândind că exișiști, că mai ești

Trăind ca un semn, ca o adiere a celor lumești?

Fabulă într-un vis

M-am zărit pe mine. Eram într-o grădină fără sfârșit.

O grădină pe care nu o puteam pricepe.

Am zărit, pe potecile ei, o fecioară căreia i-am vorbit:

„Ce plăcute și frumoase sunt locurile acestea“

„Ai vrea să vezi locuri ale acestui rai, mai frumoase încă și mai încântătoare?“, m-a întrebat, în loc de răspuns.

„O, da“, i-am răspuns și atunci mi-a luat palma în palma ei, călăuzindu-mă până ce am ajuns înaintea unui palat de o frumusețe și minunăție cum până atunci

nu mai fusese dat ochilor mei omenești să zărească. Fecioara a bătut la o ușă și cineva a deschis,

lăsând un val de lumină să ne îmbrățișeze pe amândouă.

Doar Dumnezeu știe noima cea lăuntrică a fecioarelor slujnice pe care le-am văzut ducându-și viața acolo.

Fiecare purta în palmă o tipsie umplută cu vălătuci de lumină. Tânăra care mă însoțea a întrebat pe o oarecare încotro merge și aceasta i-a dat răspuns: *„Căutăm pe o soră a noastră care a fost aruncată în mare, săvârșind martiriul. Mergem a-i freca trupul cu mirodenii, după datina morților“*.

„Binevoii a face la fel cu trupul unei prietene a mea, care se află aici“, a vorbit atunci fecioara care mă însoțea,

dar slujitoarele i-au răspuns:

„Odată, o parte din aceste uleiuri și mirodenii au picurat, să-i acopere trupul dar nu au fost primite“.

Întru care fecioara care era cu mine mi-a slobozit palma și în grabă mare și-a întors chipul ei către chipul meu și mi-a spus:

„În rugăciunile tale se află toată lumina ta,

Tăria ta izvorăște din ardoarea iubirii tale

Iară somnul viclenitor, dușman este al rugăciunii și al iubirii

Ci numai trezia și viața sunt singura cale care îți este dată.
De nu le iei în seamă, le vei pierde de tot
Și în cenușă te vei preface"

Și, acestea zicând, chipul fecioarei s-a stins din privirile mele.

Iubitul și mirele meu

Frații mei și voi, surorile mele, pacea o aflu
În cea fără de țărături singurătate
Unde Iubitul îmi este alături în fiecare clipă
Cu ce să schimb dragostea Lui care le cuprinde pe toate?
Dragostea Lui – încercare
Pentru toate ființele care sunt trecătoare.
El îmi este *qibla* și îmi este *mihrab*¹⁵
Și va rămâne să-mi fie țară de dragoste fără de margini
Pe pământul acesta al meu, pe pământul nostru arab.

15. *Qibla*, direcția către care toți musulmanii de pe mapamond trebuie să se îndrepte în timpul rugăciunilor rituale; direcția care indică situarea geografică a marelui templu sacru Kaaba de la Mecca. Prin extensie simbolică, locul de adunare a întregii comunități musulmane ca unică entitate mărturisitoare a Legii Islamice.

Mihrab, altar situat pe peretele corespunzător direcției către Mecca, aflat în fiecare lăcaș de cult islamic.

Dumnezeul meu și al meu stăpân

Ochii mei s-au închis în tihnă, stelele se adună în asfințit
Cântecele păsărilor sprintare dorm ostenite prin cuiburi
Și parcă monștrii toți din necuprinsul Oceanului au pierit

Numai Tu, cel Preadrept, nu cunoști trecerea și petrecerea
Tu, Balanță, niciodată înclinată de vânturi
Tu, Nepieritorule, pe care nu te atinge nici coasa și nici secerea

Iată, regeștile și boltitele porți sunt păzite de străji
Doar a Ta e deschisă pentru cei tânjitori să viină la Tine
Purtați de vise, purtați de sete, purtați de lăuntrice vrăji

Stăpâne al meu,
Fiecare dragoste s-a adunat, iată, acum, împreună cu iubitul său
Numai eu sunt singură însoțită cu Tine
Doamne și Stăpâne pentru mereu.

A muri înainte de a muri

Poți râde cât vrei, dar cel mai lăuntric fapt al ființei tale,
Al trupului tău făcut din abur și carne
Este acela pe care noi toți îl numim
Moarte.

O, cât de frumos îmi apare portretul acestei morți
care este a mea, știind că
Sărutul meu va fi sorocit celui căruia îi voi dărui
Absolutul dragostei mele
După ce am murit de o sută de ori după ce am murit.

„Mori mai înainte de a muri” – ne-a dat poruncă
Profetul Mohammed
Există vreo aripă căreia i-a fost scris să atingă
Și să mângâie soarele?

Eu m-am născut doar în clipa în care
Am simțit că nașterea mea va putea să atingă
Iubirea.